

УДК 342.922:351.753
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-3-10>

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ СТРОКІВ РЕЄСТРАЦІЇ (ПЕРЕРЕЄСТРАЦІЇ) ПРИСТРОЇВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ВІДСТРІЛУ ПАТРОНІВ, СПОРЯДЖЕНИХ ГУМОВИМИ ЧИ АНАЛОГІЧНИМИ ЗА СВОЇМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ МЕТАЛЬНИМИ СНАРЯДАМИ НЕСМЕРТЕЛЬНОЇ ДІЇ

Умрихіна Ірина Олександрівна,
доктор філософії у галузі права, доцент,
завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ
ir.u@ukr.net
orcid.org/0009-0003-9041-5831

Кіблик Дар'я Володимирівна,
доктор філософії у галузі права, доцент,
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ
kiblykdasha@ukr.net
orcid.org/0000-0002-2518-7647

Чепеляк Віталій Степанович,
викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ
vitalijcepelak@gmail.com
orcid.org/0009-0009-4281-7936

Мета дослідження полягає у встановленні змісту прогалини у правовому регулюванні адміністративної відповідальності за порушення власниками строків реєстрації (перереєстрації) пристроїв травматичної дії, з'ясування її причин і наслідків для діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення положень статті 192 КУпАП.

Методи. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів. За допомогою діалектичного методу розкрито взаємозв'язок між нормативно встановленим обов'язком власника своєчасно здійснювати реєстрацію (перереєстрацію) відповідного пристрою та відсутністю адміністративної відповідальності за його невиконання. Формально-юридичний метод застосовано для аналізу положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та відомчих нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ. Системно-структурний і порівняльно-правовий методи використано для зіставлення статті 192 КУпАП із суміжними адміністративно-деліктними нормами та визначення місця досліджуваних пристроїв у системі предметів відповідних правопорушень. Методи аналізу, синтезу й узагальнення дали змогу виявити нормативну прогалину, оцінити її правові наслідки та сформулювати висновки. За допомогою методу правового моделювання розроблено пропозиції щодо вдосконалення назви й диспозиції статті 192 КУпАП.

Результати. У статті досліджено проблему адміністративної відповідальності за порушення строків реєстрації (перереєстрації) пристроїв вітчизняного виробництва, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії. На підставі системного аналізу положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та спеціальних підзаконних нормативно-правових актів виявлено адміністративно-деліктну прогалину, сутність якої полягає у нормативному закріпленні відповідного юридичного обов'язку за відсутності спеціальної норми, що встановлювала б адміністративну відповідальність за його невиконання. Обґрунтовано, що чинна редакція статті 192 КУпАП не охоплює порушення строків реєстрації (перереєстрації) зазначених пристроїв, оскільки вони прямо не включені законодавцем до предмета передбаченого нею адміністративного правопорушення. Доведено, що поширення дії цієї норми за аналогією або шляхом розширювального тлумачення суперечило б принципам законності, правової визначеності та передбачуваності адміністративно-деліктного регулювання. Визначено негативні наслідки виявленої прогалини для ефективності державного контролю, правової дисципліни власників і діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції України.

Висновки. За результатами дослідження обґрунтовано доцільність внесення системних змін до назви та диспозиції статті 192 КУпАП шляхом включення відповідних пристроїв до переліку предметів

адміністративного правопорушення та приведення її термінології у відповідність до сучасного інституційного розподілу повноважень у сфері дозвільної системи. Реалізація запропонованих змін дасть змогу усунути виявлену нормативну прогалину, забезпечити єдність правозастосовної практики та підвищити ефективність державного контролю за обігом предметів дозвільної системи.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, дозвільна система, обіг зброї, пристрої не смертельної дії, реєстрація, перереєстрація, стаття 192 КУпАП, Національна поліція України.

ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR FAILURE TO MEET REGISTRATION DEADLINES (RE-REGISTRATION) OF DOMESTICALLY MANUFACTURED DEVICES INTENDED FOR FIRING CARTRIDGES, LOADED WITH RUBBER OR SIMILAR PROJECTILES OF NON-LETHAL ACTION

Umrykhina Iryna Oleksandrivna,
Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor,
Head of the Department of Administrative and Legal Disciplines
Donetsk State University of Internal Affairs
ir.u@ukr.net
orcid.org/0009-0003-9041-5831

Kiblyk Daria Volodymyrivna,
Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Administrative and Legal Disciplines
Donetsk State University of Internal Affairs
kiblykdasha@ukr.net
orcid.org/0000-0002-2518-7647

Chepeliak Vitalii Stepanovych,
Lecturer at the Department of Administrative and Legal Disciplines
Donetsk State University of Internal Affairs
vitalijcepelak@gmail.com
orcid.org/0009-0009-4281-7936

Purpose. To identify the nature of the gap in the legal regulation of administrative liability for violations by owners of the deadlines for registration (re-registration) of non-lethal weapons, to determine its causes and consequences for the activities of the National Police's firearms control units, and to formulate proposals for improving the provisions of Article 192 of the Code of Administrative Offenses.

Methods. The methodological basis of the study consists of a combination of general scientific and specialized legal methods. Using the dialectical method, the study reveals the interconnection between the legally established obligation of the owner to register (re-register) the relevant device in a timely manner and the absence of administrative liability for failure to comply with this obligation. The formal-legal method was applied to analyze the provisions of the Code of Ukraine on Administrative Offenses and the departmental regulatory acts of the Ministry of Internal Affairs. The systemic-structural and comparative-legal methods were used to compare Article 192 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses with related administrative tort provisions and to determine the place of the devices under study within the system of subjects of the relevant offenses. Methods of analysis, synthesis, and generalization made it possible to identify a regulatory gap, assess its legal consequences, and formulate conclusions. Using the method of legal modeling, proposals were developed to improve the title and operative part of Article 192 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

Results. This article examines the issue of administrative liability for violations of the deadlines for registration (re-registration) of domestically manufactured devices designed to fire cartridges loaded with rubber projectiles or projectiles with similar properties that are non-lethal. Based on a systematic analysis of the provisions of the Code of Ukraine on Administrative Offenses and relevant subordinate regulatory acts, a gap in administrative liability has been identified, the essence of which lies in the statutory establishment of a corresponding legal obligation in the absence of a specific provision that would establish administrative liability for its failure to comply. It has been demonstrated that the current version of Article 192 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses does not cover violations of the deadlines for registration (re-registration) of the specified devices, since the legislature has not explicitly included them within the scope of the administrative offense defined therein. It has been demonstrated that extending the application of this provision by analogy or through an expansive interpretation would contradict the principles of legality, legal certainty, and predictability in administrative offense regulation. The negative consequences of the identified

gap for the effectiveness of state control, the legal discipline of owners, and the activities of the National Police of Ukraine's units responsible for controlling the circulation of weapons have been identified.

Conclusions. *Based on the results of this study, the study justifies the need for systematic changes to the title and provisions of Article 192 of the Code of Administrative Offenses by including the relevant devices in the list of items constituting administrative offenses and aligning its terminology with the current institutional division of powers in the licensing system. Implementing the proposed changes will make it possible to eliminate the identified regulatory gap, ensure consistency in law enforcement practice, and enhance the effectiveness of state control over the circulation of items subject to the licensing system.*

Keywords: *administrative liability, administrative offense, licensing system, circulation of weapons, non-lethal devices, registration, re-registration, Article 192 of the Code of Administrative Offenses, National Police of Ukraine.*

Вступ. Належний контроль за обігом зброї, боєприпасів та інших предметів дозвільної системи сьогодні є важливою умовою підтримання публічної безпеки. З огляду на збільшення кількості таких предметів у володінні громадян, функціонування Єдиного реєстру зброї та необхідність постійного оновлення відомостей про їх власників, місце зберігання і правові підстави володіння особливого значення набуває послідовне вдосконалення адміністративно-правового регулювання цієї сфери. Одним із питань, яке потребує окремої уваги, є дотримання власниками строків реєстрації (перереєстрації) пристроїв вітчизняного виробництва, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в тому, що нормативно-правові акти покладають на власника такого пристрою обов'язок своєчасно звертатися до уповноваженого підрозділу Національної поліції для продовження строку дії відповідного дозволу, однак Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) не містить норми, яка прямо передбачала б адміністративну відповідальність за порушення строків реєстрації або перереєстрації саме цих пристроїв. Унаслідок цього виникає правова неузгодженість, за якої юридичний обов'язок встановлено, але спеціальний адміністративно-деліктний механізм реагування на його невиконання відсутній.

Працівники уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції, виявивши факт закінчення строку дії дозволу, можуть поінформувати власника про необхідність його продовження, провести роз'яснювальну та профілактичну роботу, запропонувати усунути порушення і звернутися до відповідного органу поліції. Водночас за чинної редакції статті 192 КУпАП вони не мають підстави для притягнення особи до адміністративної відповідальності саме за порушення строків реєстрації або перереєстрації такого пристрою. Вихідна проблематика дослідження, викладена в наданих матеріалах, обґрунтовано пов'язується з наявністю обов'язку власника та одночасною відсутністю прямо встановленої законом відповідальності за його невиконання.

Відсутність відповідного складу адміністративного правопорушення негативно позначається на превентивній функції дозвільної

системи, послаблює правову дисципліну власників пристроїв та обмежує можливості уповноважених підрозділів поліції належним чином реагувати на встановлені порушення. Зазначене обумовлює необхідність комплексного дослідження змісту цієї прогалини, її причин і правових наслідків, а також формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення положень КУпАП.

Окремі питання адміністративно-правового регулювання обігу зброї та відповідальності за порушення встановлених правил досліджували є предметом дослідження наукової спільноти. У науковій літературі справедливо звертається увага на фрагментарність законодавства та неузгодженість окремих положень КУпАП із відомчими нормативно-правовими актами та наявністю прогалин у визначенні предмета і суб'єктного складу адміністративних правопорушень. Зокрема, М.М. Білак наголошує, що ефективність державного контролю у сфері обігу зброї безпосередньо залежить від повноти та юридичної визначеності складів адміністративних правопорушень, передбачених КУпАП, а суперечності в їх формулюванні негативно впливають на правозастосовну діяльність (Білак, 2024: 144). С.О. Хвостовцов у своїй праці доводить, що реєстраційна діяльність поліції є невід'ємною частиною державного контролю за обігом зброї, а її основними цілями є облік, контроль, підтвердження легітимності відповідного об'єкта та надання йому юридичного статусу (Хвостовцов, 2024: 669).

Водночас аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що проблема адміністративної відповідальності за порушення строків реєстрації (перереєстрації) саме пристроїв вітчизняного виробництва, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії залишається малодослідженою. У наявних працях переважно розглядаються загальні питання дозвільної системи, державного контролю за обігом зброї, а також відповідальності за порушення правил її придбання, зберігання, носіння чи перевезення. Натомість ситуація, за якої обов'язок власника своєчасно здійснити реєстрацію або продовжити строк дії дозволу нормативно встановлено, але спеціальний механізм адміністративної відповідальності за його невиконання фактично відсутній, не отримала належного комплексного

осмислення. Саме ця нормативна неузгодженість, а також необхідність системного перегляду положень статті 192 КУпАП у частині поширення їх дії на пристроїв вітчизняного виробництва, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії становлять проблематику даного дослідження та визначають його наукову новизну.

1. Правовий режим пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії

Правовий режим пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, визначається Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 (далі – Інструкція) (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998). Зазначена Інструкція регламентує порядок отримання та продовження строку дії дозволів, переоформлення відповідних предметів, зміни місця їх зберігання, подання необхідних документів, прийняття рішень уповноваженими органами поліції та внесення відомостей до функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи МВС. Її положення безпосередньо розмежовують поняття зброї, основних частин зброї, пристроїв і патронів до них. Це свідчить про те, що на рівні спеціального підзаконного регулювання пристроїв розглядаються як самостійна категорія предметів дозвільної системи, а не як різновид вогнепальної, холодної або пневматичної зброї. (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998).

Відповідно до пункту 1.5 глави 1 розділу I Інструкції у разі порушення строків реєстрації, перереєстрації, під якою розуміється також продовження строку дії дозволу на зберігання і носіння зброї, її основних частин та пристроїв, фізична особа повинна особисто звернутися до органу або підрозділу поліції за місцем проживання (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998). Отже, відомчий нормативно-правовий акт прямо визнає можливість порушення строків перереєстрації пристрою та визначає порядок подальшого звернення його власника. Крім того, для продовження строку дії дозволу власник подає заяву та інші передбачені Інструкцією документи, за результатами розгляду яких уповноважений підрозділ поліції приймає рішення про продовження або про відмову в продовженні строку дії

відповідного дозволу (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998).

Таким чином, у нормативному регулюванні чітко простежується обов'язок власника контролювати строк дії дозволу і своєчасно вчиняти дії, необхідні для його продовження. Перереєстрація у цьому випадку має не формальний, а контрольний характер. Під час її проведення перевіряється збереження правових підстав для володіння пристроєм, актуальність відомостей про власника, відсутність визначених законодавством обставин, що перешкоджають продовженню дозволу, а у передбачених випадках – технічний стан пристрою. Інструкція встановлює, що огляд технічного стану та відстріл пристрою проводяться установою Експертної служби МВС під час його перереєстрації, переоформлення або отримання направлення на комісійний продаж (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998). Тому прострочення дозволу створює не лише формальне порушення строків документообігу, а й перешкоджає своєчасному здійсненню державного контролю за технічним станом пристрою та правомірністю подальшого володіння ним.

Водночас підзаконний нормативно-правовий акт може деталізувати порядок виконання встановленого обов'язку, визначати відповідні процедури та строки, проте не уповноважений самостійно запроваджувати адміністративну відповідальність за їх порушення. Така відповідальність ґрунтується виключно на положеннях чинного законодавства. Особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності лише за діяння, яке на момент його вчинення прямо визнавалося законом адміністративним правопорушенням. Відповідно до статті 9 КУпАП адміністративним правопорушенням є протиправна, винна дія чи бездіяльність, за яку законом передбачено адміністративну відповідальність (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Тому саме по собі недотримання вимог Інструкції ще не створює достатньої правової підстави для застосування адміністративного стягнення. Для цього необхідно, щоб усі ознаки відповідного правопорушення, зокрема заборонене діяння та предмет посягання, були чітко визначені у КУпАП або іншому законі.

З огляду на це ключового значення набуває питання, чи охоплює чинне адміністративно-деліктне законодавство порушення строків реєстрації (перереєстрації) саме пристроїв, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії. Для відповіді на нього необхідно звернутися до змісту статті 192 КУпАП, яка безпосередньо встановлює відповідальність за порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Водночас ані в назві, ані в диспозиції цієї статті пристрої для відстрілу

патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії, прямо не зазначені.

Особливу увагу варто звернути на відмінність редакцій суміжних статей КУпАП. Наприклад, стаття 174 КУпАП безпосередньо передбачає відповідальність за стрільбу не лише з вогнепальної, холодної металеві чи пневматичної зброї, а й із пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Стаття 191 КУпАП також поширюється на порушення правил зберігання, носіння або перевезення таких пристроїв (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Отже, коли законодавець має намір включити пристрої, призначені для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії до предмета конкретного адміністративного правопорушення, він прямо вказує на них у тексті норми. Відсутність такого застереження у статті 192 КУпАП не може розглядатися як суто редакційна неточність, яку дозволено подолати шляхом розширювального тлумачення.

Адміністративно-деліктна норма повинна бути сформульована таким чином, щоб була можливість завчасно визначити, яка саме поведінка заборонена та які юридичні наслідки настануть у разі порушення встановленої заборони. Розширення предмета правопорушення на підставі функціональної подібності пристрою до окремих видів зброї суперечило б принципу правової визначеності.

Саме тому у випадку, коли власник порушив строк реєстрації (перереєстрації) пристроїв, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії, склад адміністративного правопорушення, передбачений статтею 192 КУпАП, формально відсутній. Причиною цього є те, що відповідний пристрій прямо не включений до переліку предметів, охоплених чинною диспозицією цієї статті.

2. Механізми адміністративної відповідальності за порушення строків реєстрації (перереєстрації) пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії

Відсутність спеціальної адміністративно-деліктної норми, яка б передбачала відповідальність за порушення строків реєстрації або перереєстрації даних пристроїв, істотно послаблює превентивний потенціал дозвільної системи. Встановлений нормативно-правовими актами обов'язок своєчасно звернутися для продовження строку дії дозволу не підкріплений чітко визначеними законом наслідками його невиконання. За таких умов окремі власники можуть сприймати дотримання строків перереєстрації не як обов'язкову вимогу, а як формальну процедуру, виконання якої допустимо відкласти на невизначений час. Це

поступово знижує рівень правової дисципліни у сфері обігу відповідних пристроїв і негативно позначається на ефективності державного контролю.

Наслідком зазначеної прогалини є також обмеження правових можливостей підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції. Установивши факт несвоєчасного звернення власника, уповноважений працівник може повідомити його про необхідність продовження дозволу, провести роз'яснювальну роботу та запропонувати добровільно усунути порушення. Проте за відсутності у статті 192 КУпАП прямої вказівки на пристрої травматичної уповноважена особа не має достатньої законодавчої підстави для притягнення до відповідальності осіб за порушення строків їх реєстрації (перереєстрації). Спроба застосувати цю статтю шляхом розширювального тлумачення створює ризик закриття провадження у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення та суперечить принципу законності.

Найбільш доцільним способом усунення встановленої прогалини є внесення змін до статті 192 КУпАП шляхом включення пристроїв, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, до переліку предметів відповідного адміністративного правопорушення. Такий підхід забезпечить узгодженість статті 192 КУпАП із положеннями статей 174, 190 і 191 КУпАП, а також із термінологією, використаною в Інструкції. Крім того, пряма вказівка на такі пристрої усуне можливість неоднакового тлумачення норми та створить належну правову підставу для реагування на факти порушення строків їх реєстрації (перереєстрації).

Реалізація запропонованого підходу потребує послідовного уточнення як назви статті 192 КУпАП, так і змісту її диспозиції. Насамперед у назві статті слід прямо відобразити, що її дія поширюється не лише на визначені види зброї, а й на відповідні пристрої. У зв'язку з цим назву статті 192 КУпАП доцільно викласти в такій редакції: «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і правил взяття їх на облік».

Водночас зміни до назви статті самі по собі не забезпечать повної визначеності її змісту. Для належного правозастосування необхідно також конкретизувати диспозицію, чітко окресливши коло предметів правопорушення.

Диспозицію частини першої статті 192 КУпАП можна запропонувати в такій редакції: «Порушення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів

за секунду, а також пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії або правил взяття їх на облік в уповноваженому органі Національної поліції України у разі зміни місця проживання».

У запропонованій редакції доцільно використовувати формулювання «уповноважений орган Національної поліції України», а не «уповноважений орган Міністерства внутрішніх справ України», оскільки пункту 1.2 глави 1 розділу I Інструкції визначає, що основними завданнями органів (підрозділів) поліції у сфері дозвільної системи є запобігання порушенням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення та використання вогнепальної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду (далі - пневматична зброя) і холодної зброї (арбалети, луки з зусиллям натягу тятиви більше ніж 20 кг, мисливські ножі тощо (далі - холодна зброя)), пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (далі - пристрої), та патрони до них, основних частин зброї бойових припасів до зброї і охолощеної зброї, вибухових матеріалів і речовин, попередження випадків їх втрати, крадіжок, використання не за призначенням та з протиправною метою (Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622, 1998).

Таким, чином запропоноване уточнення статті 192 КУпАП дасть змогу усунути наявну прогалину в адміністративно-деліктному регулюванні, узгодити її положення з нормативно визначеними повноваженнями Національної поліції та забезпечити належну правову підставу для реагування на порушення строків реєстрації (перереєстрації) відповідних пристроїв. Водночас чітке законодавче визначення предмета правопорушення сприятиме однаковому застосуванню адміністративного законодавства, зміцненню правової дисципліни власників та підвищенню ефективності державного контролю у сфері обігу предметів дозвільної системи.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило наявність системної неузгодженості між нормативно встановленим обов'язком власників пристроїв вітчизняного виробництва, призначених для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, своєчасно здійснювати їх реєстрацію (перереєстрацію) та відсутністю у чинному адміністративно-деліктному законодавстві спеціальної норми, яка передбачала б відповідальність за невиконання такого обов'язку. Інструкція, визначає порядок і строки продовження дії дозволів, особистого звернення власника до уповноваженого підрозділу поліції, подання необхідних документів, перевірки актуальності відомостей та технічного стану

відповідного пристрою. Водночас підзаконний нормативно-правовий акт не може самостійно встановлювати адміністративну відповідальність, оскільки її підстави, зміст і юридичні наслідки мають визначатися виключно законом.

Установлено, що диспозиція статті 192 КУпАП охоплює порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної та пневматичної зброї, однак не містить прямої вказівки на пристрої, призначені для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними металевими снарядами не смертельної дії. При цьому в інших нормах КУпАП, зокрема статтях 174 і 191, законодавець безпосередньо називає такі пристрої як самостійний предмет адміністративного правопорушення. Це підтверджує, що поняття «зброя» та «пристрої» не можуть автоматично ототожнюватися під час кваліфікації адміністративних правопорушень, а відсутність відповідної вказівки у статті 192 КУпАП не може бути подолана шляхом розширювального тлумачення її положень.

Застосування статті 192 КУпАП до власників таких пристроїв за аналогією або на підставі їх функціональної подібності до окремих видів зброї суперечило б принципам законності, юридичної визначеності та заборони застосування закону про адміністративну відповідальність за аналогією. Особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності лише за діяння, усі обов'язкові ознаки якого чітко й недвозначно закріплені в законі. Тому за чинної редакції статті 192 КУпАП порушення строків реєстрації або перереєстрації досліджуваних пристроїв не утворює передбаченого нею складу адміністративного правопорушення. Відповідно, працівники підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції фактично обмежені проведенням роз'яснювальної та профілактичної роботи, не маючи достатньої законодавчої підстави для застосування заходів адміністративної відповідальності.

У зв'язку із цим обґрунтованою є необхідність внесення змін до назви та диспозиції статті 192 КУпАП шляхом включення до переліку предметів адміністративного правопорушення пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. Одночасно доцільно привести термінологію цієї статті у відповідність до сучасного розподілу повноважень у сфері дозвільної системи, замінивши згадку про уповноважений орган Міністерства внутрішніх справ України на формулювання «уповноважений орган Національної поліції України». Запропоновані зміни забезпечать узгодженість статті 192 КУпАП із положеннями статей 174, 190 і 191 КУпАП та спеціальними нормативно-правовими актами, усунуть можливості неоднозначного тлумачення предмета правопорушення і створюватимуть належну правову підставу для реагування на факти порушення

строків реєстрації (перереєстрації) відповідних пристроїв.

Отже, удосконалення статті 192 КУпАП має розглядатися не лише як техніко-юридичне уточнення її змісту, а як необхідна складова підвищення ефективності державної політики у сфері контролю за обігом зброї та інших предметів дозвільної системи. Законодавче закріплення адміністративної відповідальності за порушення строків реєстрації (перереєстрації) досліджуваних пристроїв сприятиме забезпеченню правової визначеності, зміцненню дисципліни їх власників та розширенню превентивних можливостей Національної поліції України.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білак М. М. Адміністративна відповідальність за порушення правил обігу цивільної вогнепальної зброї як складова державного контролю. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 83. Ч. 2. С. 143-151. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.20>
2. Хвостовцов С.О. Реєстраційна адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції як форма контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 669-673. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.06.110
3. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ від 21 серпня 1998 року № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 13.07.2026)
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року. № 8073-X. Відомості Верховної Ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 13.07.2026)

мості Верховної Ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 13.07.2026)

REFERENCES:

1. Bilak M. M. (2024). Administratyvna vidpovidalnist za porushennia pravyl obihu tsyvilnoi vohnepalnoi zbroi yak skladova derzhavnoho kontroliu [Administrative Liability for Violations of the Rules Governing the Circulation of Civilian Firearms as a Component of State Control]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*. 2024. Vyp. 83. Ch. 2. S. 143-151. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.20>
2. Khvostovtsov S.O. (2024). Reiestratsiina administratyvno-yurysdyksiina diialnist politsii yak forma kontroliu za obihom tsyvilnoi vohnepalnoi zbroi [The police's administrative and jurisdictional registration activities as a form of control over the circulation of civilian firearms]. *Analitychno-porivniialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2024. № 6. S. 669-673. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.06.110
3. Pro zatverdzhennia Instruktсии pro poriadok vyhotovlennia, prydbannia, zberihannia, obliku, perevezennia ta vykorystannia vohnepalnoi, pnevmatichnoi, kholodnoi i okholoshchenoi zbroi, prystroiv vitchyznianooho vyrobnytstva dlia vidstrilu patroniv, sporiadzhennykh humovymy chy analohichnymy za svoimy vlastyvostiamy metalnymy snariadamy nesmertelnoi dii, ta patroniv do nykh, a takozh boieprypasiv do zbroi, osnovnykh chastyn zbroi ta vybukhovyykh materialiv [On the Approval of the Instructions on the Procedure for the Manufacture, Acquisition, Storage, Accounting, Transportation, and Use of Firearms, Air Guns, Edged Weapons, and Blunt Weapons, as well as domestically produced devices for firing cartridges loaded with rubber projectiles or projectiles with similar properties that are non-lethal, and cartridges thereof, as well as ammunition for weapons, essential parts of weapons, and explosive materials]: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav vid 21 serpnia 1998 roku № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (data zvernennia: 10.07.2026).
4. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses]: Zakon Ukrainy vid 07 hrudnia 1984 roku. № 8073-X. Vidomosti Verkhovnoi Rady. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (data zvernennia 13.07.2026) [in Ukraine].

Дата першого надходження статті до видання: 16.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.09.2026